

Lakialoite LA 63/2016 vp

Anneli Kiljunen sd ym.

Lakialoite laiksi toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Keliakiaa sairastavilla henkilöillä täytyy olla mahdollisuus hoitaa sairauttaan myös heikossa taloudellisessa tilanteessa. Eduskunta lakkautti keliakiaa sairastaville maksettavan ruokavaliokorvauksen (23,60 euroa/kk) 1.1.2016 alkaen. Tämä on aiheuttanut suuria ongelmia niille keliakiaa sairastaville henkilöille, jotka ovat toimeentulotuen asiakkaita. Sairauden hoitoon ei ole tällä hetkellä saatavissa lainkaan yhteiskunnan tukea.

Keliakia on lääketieteellisesti todettu elinikäinen autoimmuunisairaus, jonka ainoa hoito on koko elämän kestävä ehdoton gluteeniton ruokavalio. Ruokavaliota tulee noudattaa tarkasti joka päivä. Keliakian hoito vaatii ehdotonta tarkkuutta niin elintarvikkeiden valinnassa kuin ruoanvalmistuksessa sekä kodin ulkopuolella ruokailtaessa.

Mikäli keliakiaa sairastava henkilö ei noudata gluteenitonta ruokavaliota, seurauksena on ohutsuolen tulehdusreaktio ja suolinukan vaurio. Toistuvat altistumiset gluteenille ylläpitävät tulehdusreaktioita ohutsuolessa. Tämän seurauksena keliakiaa sairastavalle henkilölle suurella todennäköisyydellä kehittyy lisäsairauksia, kuten ravintoaineiden puutostiloja, osteoporoosi, anemia, lapsettomuutta, masennusta tai pahimmassa tapauksessa ohutsuolen pahanlaatuinen syöpä, lymfooma. Edellä mainituista sairauksista koituu yhteiskunnalle runsaasti ylimääräisiä kustannuksia terveydenhuollon menoina. Oikealla hoidolla keliakikko pysyy toiminta- ja työkykyisenä.

Toimeentulotuessa keliakian gluteenittoman ruokavaliohoidon kustannukset kuuluvat täydentävän toimeentulotuen piiriin. Täydentävään toimeentulotukeen hyväksyttävät kustannukset linjataan kunnissa itsenäisesti. Tästä johtuen keliakian ruokavaliohoidon aiheuttamien kustannusten hyväksyminen toimeentulotukihakemuksessa vaihtelee asuinkunnan mukaan. Tämä asettaa ihmiset eriarvoiseen asemaan asuinpaikkakunnan mukaan ja vaarantaa mahdollisuuden sairauden vaatimaan hoitoon.

Toimeentulotuen ratkaisujen yhteydessä on noussut esiin, että keliakiaa sairautena ei tunneta. Keliakian hoitoon lääkärin määräämää elinikäistä gluteenitonta ruokavaliota ei ole osattu rinnastaa reseptillä määrättyyn lääkehoitoon. Useisiin muihin autoimmuunisairauksiin on olemassa lääkehoito, johon yhteiskunta myöntää tukea lääkekorvausjärjestelmän kautta. Nämä kustannukset myös hyväksytään lähes poikkeuksetta toimeentulotukihakemuksessa hakijan menoina.

Lakialoite LA 63/2016 vp

Vuonna 2014 tehdyn hintaselvityksen mukaan keliakian ruokavaliohoito aiheuttaa ylimääräisiä kustannuksia 68 euroa kuukaudessa. Kustannukset ovat pysyviä ja toistuvat joka kuukausi. Toimeentulotukea saavan keliakikön sairauden hoidon turvaamiseksi on erittäin tarpeellista, että keliakiaruokavaliohoidon aiheuttamat ylimääräiset kustannukset huomioidaan toimeentulotuen perusosassa. Tällöin keliakikot ovat myös tasavertaisessa asemassa lääkärin määräämiä reseptilääkkeitä sairauksiensa hoitoon käyttävien kanssa.

Vuoden 2017 alusta perustoimeentulotuen ratkaisutyö ja maksaminen siirtyvät Kelan hoidettaviksi. Perusosan lisäksi muina perusmenoina otetaan tarpeellisen suuruisena huomioon toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:ssä (815/2015) mainitut menot. Kelasta maksettavaan tukeen siirretään täydentävästä toimeentulotuesta sellaisia menoeriä, jotka toistuvat usein ja edellyttävät vähäisempää harkintaa. Keliakia ja sen vaatima ruokavaliohoito on yksiselitteisesti todennettavissa lääkärinlausunnon avulla, eikä siihen liity harkintaa. Kelan hoitamana kustannukset otettaisiin huomioon kaikkialla samalla tavoin.

Tällä tavoin varmistetaan, että kaikki keliakiaa sairastavat henkilöt saavat yhdenvertaisen kohtelun eri puolilla Suomea. Tämä myös vapauttaa sosiaalityöntekijöiden resursseja vaativampiin työtehtäviin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 7 b §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) 7 b §:n 1 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 815/2015, seuraavasti:

7 b §

Muut perusmenot

Perusosalla katettavien menojen lisäksi muina perusmenoina otetaan tarpeellisen suuruisina huomioon:

4) muut kuin perusosaan sisältyvät terveydenhuoltomenot sekä lääkärin diagnosoimasta keliakiasta johtuvat gluteenittomasta ruokavaliosta aiheutuvat ylimääräiset menot;

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Lakialoite LA 63/2016 vp

Helsingissä 30.9.2019

Anneli Kiljunen sd
Sirpa Paatero sd
Tuula Haatainen sd
Maria Tolppanen sd
Jukka Gustafsson sd
Harry Wallin sd
Pia Viitanen sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Tytti Tuppurainen sd
Erkki Tuomioja sd
Riitta Myller sd
Tarja Filatov sd
Ilkka Kantola sd
Satu Taavitsainen sd
Outi Mäkelä kok
Sanna Marin sd
Ilmari Nurminen sd
Mika Kari sd
Timo Harakka sd
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Susanna Huovinen sd
Antti Rinne sd
Katja Hanninen vas
Aino-Kaisa Pekonen vas
Li Andersson vas
Matti Semi vas
Anna Kontula vas
Jari Myllykoski vas
Kari Uotila vas
Hanna Sarkkinen vas
Paavo Arhinmäki vas
Markus Mustajärvi vas
Silvia Modig vas
Sari Tanus kd
Antero Laukkanen kd
Peter Östman kd
Päivi Räsänen kd
Sari Essayah kd
Johanna Karimäki vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Satu Hassi vihr
Jani Toivola vihr
Krista Mikkonen vihr
Heli Järvinen vihr

Lakialoite LA 63/2016 vp

Touko Aalto vihr
Emma Kari vihr
Ozan Yanar vihr
Jyrki Kasvi vihr
Leena Meri ps
Reijo Hongisto ps
Teuvo Hakkarainen ps
Pentti Oinonen ps
Mika Niikko ps
Sami Savio ps
Vesa-Matti Saarakkala ps
Ville Tavio ps
Hanna Mäntylä ps
Tiina Elovaara ps
Ritva Elomaa ps
Jani Mäkelä ps
Jari Ronkainen ps
Veera Ruoho ps
Anne Louhelainen ps
Juho Eerola ps
Arja Juvonen ps
Olli-Poika Parviainen vihr
Olli Immonen ps
Laura Huhtasaari ps
Simon Elo ps